

Impactanalyse kabinetsbeleid langdurige zorg voor de gehandicaptensector – update

Inleiding

In juni 2013 heeft de VGN de eerste impactanalyse van het kabinetsbeleid langdurige zorg voor de gehandicaptenzorg gepubliceerd. Inmiddels is deze impactanalyse door een aantal wijzigingen en uitwerkingen van het beleid aan een update toe. Zo heeft de staatssecretaris op 6 november jl. aanpassingen van het beleid aangekondigd¹ en heeft het kabinet een extra bezuiniging op de langdurige zorg ingeboekt bij het begrotingsakkoord van september. Ook nadere uitwerkingen in andere documenten hebben invloed op de aannamen die in de eerdere impactanalyse zijn gedaan. In de voorliggende impactanalyse gaat de VGN in op de financiële gevolgen die deze maatregelen voor de gehandicaptenzorgsector hebben. Daarbij worden de uitgangspunten overzichtelijk weergegeven zodat individuele aanbieders hiermee de gevolgen van de maatregelen voor de eigen instelling in kaart kunnen brengen.

Aanpassingen

De belangrijkste aanpassingen in het beleid ten opzichte van de eerdere analyse betreffen:

- Persoonlijke verzorging voor cliënten met een LG grondslag komt in de Zvw in plaats van in de Wmo/Jeugdwet¹
- Extramurale behandeling VG vanaf 18 jaar, LG en ZG gaan op termijn naar de Zvw. Omdat eerst nog uitgezocht wordt of dat voor alle vormen van behandeling mogelijk is, komt deze behandeling eerst als subsidieregeling onder de Wet Langdurige Zorg (Wlz)¹
- De LVG pakketten voor jongeren vanaf 18 jaar lopen door in de Jeugdwet en komen niet in de Wlz². We gaan ervan uit dat de korting gelijk is aan de korting in de Jeugdwet
- De korting voor begeleiding, dagbesteding, kortdurend verblijf en vervoer in de Jeugdwet krijgt een extra decentralisatiekorting van 10% boven op de reguliere korting in de Jeugdwet³
- Er komt een extra korting op de contracteerruimte (AWBZ breed) vanaf 2015⁴

Kortingen

In tabel 1 zijn de kortingen weergegeven die als basis voor de berekening van de financiële gevolgen worden gebruikt. De kortingspercentages zijn afgeleid van de bedragen die de maatregelen moeten opbrengen volgens het regeerakkoord en de aanpassingen daarop. Het gaat hier, met uitzondering van de tariefsmaatregel Care, om budgetkortingen. Deze kunnen gevolgen hebben voor tarieven, maar ook voor volume of prestatiemix, afhankelijk van het beleid van de inkoopende partij. Vervolgens worden de kortingen per maatregel toegelicht.

¹ Nadere Uitwerking brief Hervorming Langdurige Zorg, Ministerie van VWS, 6-11-2013

² Uit informatie over het wetsvoorstel Langdurige Zorg (Wlz) leiden wij af dat jongeren vanaf 18 jaar met een LVG ZZP geen toegang krijgen tot de Wlz en daarmee zijn aangewezen op de doorloopmogelijkheid in de Jeugdwet.

³ [Reactie staatssecretaris](#) op rapport Algemene Rekenkamer over budget decentralisatie Jeugdzorg, 7-6-2013

⁴ Begrotingsafspraken 2014

FACTSHEET

december 2013

Kortingen per jaar	2013	2014	2015	2016	2017
Begeleiding, dagbesteding, kortdurend verblijf Wmo			25%	25%	25%
Persoonlijke verzorging Wmo (VG, ZG)			15%	15%	15%
Begeleiding, dagbesteding, kortdurend verblijf jeugdwet			14%	20%	25%
Persoonlijke verzorging Jeugdwet (VG en ZG)			15%	15%	15%
Overig Jeugdwet			4%	10%	15%
Verpleging Zvw					5%
Persoonlijke verzorging Zvw (LG)			15%	15%	15%
Tariefsmaatregel care (intramuraal + verpleging)		0,8%	1%	1%	1,25%
Kern AWBZ/Wet Langdurige Zorg					5%
Extramurale BH					5%
Beperking contracteerruimte AWBZ		€ 265 mln	€ 30	€ 30	€ 30
Overige factoren					
Groei AWBZ*/Zvw in elk jaar	2,5%	2,0%	2,0%	2,5%	2,5%
Groei Wmo/Jeugdwet in elk jaar	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%

Tabel 1. Kortingen per jaar

*De groeiruimte AWBZ wordt in 2016 beperkt met 10 miljoen en in 2017 met 160 miljoen (AWBZ breed). Hierdoor is de groei in die jaren lager dan de genoemde percentages.

Toelichting

Korting Wmo

Bij de overheveling van begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf voor volwassenen vanaf 18 jaar per 2015 naar de Wmo wordt het budget structureel met ongeveer 25% gekort. Voor persoonlijke verzorging (VG en ZG) geldt een structureel kortingspercentage van circa 15%. De gemeenten hebben beleidsvrijheid bij de besteding en moeten ook de beheerskosten daaruit bekostigen.

Korting Jeugdwet

Voor de Jeugdwet geldt een algemene korting van 4% in 2015, 10% in 2016 en 15% in 2017. De begeleiding, dagbesteding, kortdurend verblijf voor cliënten tot 18 jaar komt per 2015 onder de jeugdwet. Voor deze onderdelen geldt dat bovenop de algemene korting een extra decentralisatiekorting geldt van 10% per jaar. Verder wordt de persoonlijke verzorging voor VG en ZG tot 18 jaar overgeheveld naar de Jeugdwet. Hiervoor geldt een korting van 15% vanaf 2015. Ook de extramurale behandeling VG voor kinderen tot 18 jaar komt in de Jeugdwet. Tot slot gaat de behandeling met verblijf voor LVG cliënten (tot 23 jaar) over naar de Jeugdwet (LVG ZZPs). De budgetten voor deze zorg en behandeling worden gekort met de algemene korting Jeugdwet. Ook hier geldt dat dit het beschikbare budget voor de gemeenten vormt.

Korting Zvw

De korting in de Zvw betreft verpleging, dat per 2015 wordt overgeheveld. Daarnaast wordt ook de persoonlijke verzorging voor cliënten in de LG overgeheveld naar de Zvw. In 2015 en 2016 worden nog nader in te vullen budgetplafonds afgesproken. In 2017 worden de verzekeraars risicodragend voor extramurale verpleging. Hiermee wordt een besparing van 5% ingeboekt. Voor de persoonlijke verzorging geldt een korting van 15% vanaf 2015.

Tariefsmaatregel Care

Een maatregel die in het Zorgakkoord is afgesproken is de korting op de intramurale zorg en verpleging. Deze korting loopt op van ongeveer 0,8% in 2014 tot 1,25% in 2017.

Korting Wet Langdurige Zorg

De korting op het deel van de huidige AWBZ dat onder de Wet Langdurige Zorg blijft, is structureel ongeveer 5% vanaf 2017.

Korting extramurale behandeling

Het kabinet heeft aangegeven dat extramurale behandeling voor zintuiglijk en lichamelijk gehandicapte cliënten en voor verstandelijk beperkte cliënten vanaf 18 jaar op termijn naar de Zvw zal gaan. Omdat eerst nader uitgezocht moet worden of dat voor alle vormen van behandeling het geschikte domein is, wordt deze zorg eerst in een aparte subsidieregeling onder de Wlz geplaatst. We nemen in de macro-berekening een korting van 5% mee in 2017, omdat zowel in de kern-AWBZ als in de Zvw dit kortingspercentage wordt gehanteerd.

Beperking contracteerruimte 2014

In 2014 wordt voor een periode van één jaar de AWBZ brede contracteerruimte beperkt met € 265 miljoen. Deze maatregel is genomen ter financiële compensatie voor het schrappen van de maatregel afschaffen aanspraak dagbesteding en beperking aanspraak persoonlijke verzorging

die voor 2014 in het regeerakkoord stonden. Daarnaast is in het herfstakkoord een structurele beperking van de contracteerruimte afgesproken van €30 miljoen vanaf 2015.

Loonmatiging

In het zorgakkoord en in het regeerakkoord is ook loonmatiging afgesproken. Het betreft het op nul stellen van de ruimte voor de incidentele looncomponent (ILO) van 2014 tot en met 2017. Onze inzet is dat deze maatregel via de CAO onderhandelingen wordt doorvertaald in de lonen. Daarmee vormt deze maatregel geen extra korting voor instellingen.

Financiële consequenties voor de gehandicaptensector

Met behulp van de kortingen uit tabel 1 en de meest recente kostengegevens uit 2011, hebben we de consequenties voor de sector in beeld gebracht⁵. Daarnaast gebruiken we voor het extramuraliseren de volgende aannames gedaan, die overeen komen met de aannames van VWS (zie tabel 2).

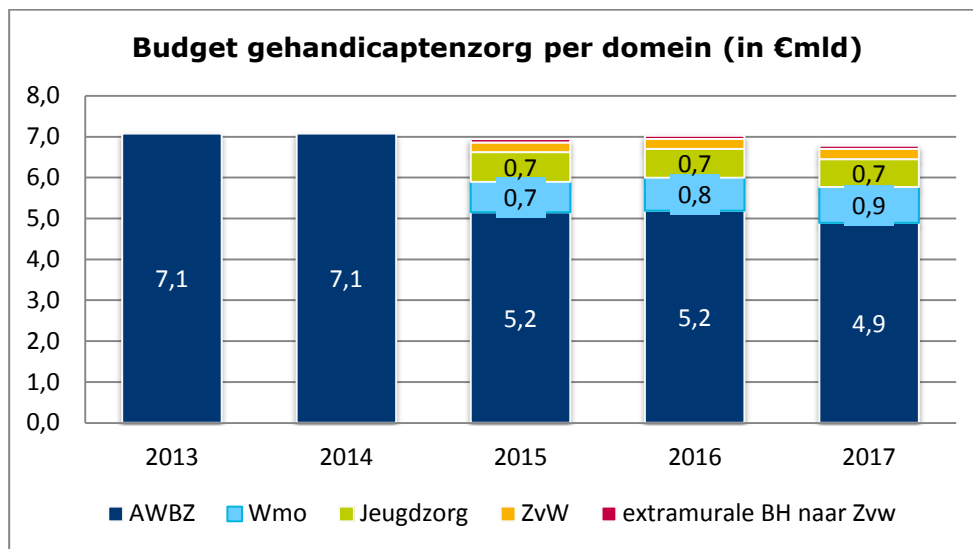
	2013	2014	2015	2016	2017
Extramuralisering ZZP VG 1 en 2; aandeel nieuwe cliënten	5%	15%	25%	35%	45%
Extramuralisering ZZP VG 3; aandeel nieuwe cliënten			2,5%	7,5%	12,5%
Extramuralisering ZZP LG 1 en 3 ZG aud 1, ZG vis 1; aandeel nieuwe cliënten				10%	20%

Tabel 2. Aannames extramuralisering

Het extramuraliseren van ZZP VG 1 en 2 voor nieuwe cliënten is gestart per 1 januari 2013. Per 2015 komt daar ongeveer de helft van de nieuwe ZZP VG 3 cliënten bij. In 2016 volgen de ZZP LG 1 en 3 en de ZG aud 1 en ZG vis 1 cliënten⁶. VWS heeft aangegeven uit te gaan van instroom van nieuwe cliënten van 10% per jaar voor alle ZZPs. In het eerste jaar van de extramuralisering wordt ervan uitgegaan dat het effect van de maatregel voor 50% geldt vanwege de instroom gedurende het hele jaar (en niet alles per 1 januari). VWS gaat ervan uit dat de beperking van de toegang tot intramurale pakketten VG ook gevolgen heeft voor de LG en ZG pakketten vóór 2016. Daarom gaan we bij deze pakketten wel uit van het volledige effect in 2016. De percentages in de tabel gebruiken we voor de macroberekening. Voor individuele instellingen liggen deze percentages anders. Figuur 1 brengt in beeld wat de financiële effecten van de maatregelen voor de verschillende domeinen zijn.

⁵ Gemaakte kosten voor zorg in de gehandicaptenzorg zijn gebaseerd op gegevens van de NZa en het CVZ. Niet alle kosten zijn voldoende uitgesplitst naar sector, subsector of leeftijd beschikbaar. Om een beeld te kunnen geven zijn aannames op basis van indicatiecijfers gemaakt. Mogelijk leiden cijfers over 2012 en aanscherping van de aannames tot een iets ander beeld.

⁶ Mogelijk start de extramuralisering van deze pakketten al in 2015, met de start van de Wlz. Dit is echter nog niet bevestigd, daarom gaan we in de berekeningen uit van start 2016.

Figuur 1. Beschikbare budgetten per domein

In figuur 1 is te zien dat de totale beschikbare middelen voor de gehandicaptenzorg in 2017 iets lager liggen dan in 2013. Daarbij dient echter wel opgemerkt te worden dat zonder maatregelen het budget zou groeien tot €7,7 miljard (zie groeipercentages tabel 1). Per saldo is het gevolg van de kabinetsmaatregelen dat er bijna € 970 miljoen minder beschikbaar is dan zonder maatregelen. Daarbij is van belang dat er geen zekerheid bestaat over de beschikbaarheid van de middelen in de Wmo en in de jeugdzorg voor de huidige gehandicaptenzorg instellingen.

In tabel 3 wordt de onderbouwing gepresenteerd van figuur 1. Hierin is zichtbaar wat er per jaar met de middelen uit de AWBZ gebeurt. In het bovenste deel wordt per maatregel aangegeven wat er uit de AWBZ gaat. In het onderste deel staan de overgehevelde budgetten met korting per domein.

Toelichting

In 2013 zijn de vervoerstarieven gekort. Deze korting is apart inzichtelijk gemaakt om het beeld van de maatregelen uit het regeerakkoord goed zichtbaar te maken. In 2013 is ook gestart met de extramuralisering van de VG 1 en 2 pakketten. De zorgkosten bij extramuralisering worden gelijk geschat aan de intramurale zorgkosten. Wel is er minder budget beschikbaar vanwege het wegvallen van de normatieve huisvestingscomponent (NHC) en de verblijfscomponent uit het ZZP tarief (zie regel huisvesting/ verblijfscomponent). Deze maatregel loopt door tot in 2017. In 2014 is er een eenmalige korting op de contracteerruimte. Naar schatting 1/3 van deze korting heeft betrekking op de gehandicaptensector. Met het begrotingsakkoord is een extra beperking van de contracteerruimte aangekondigd van € 30 miljoen vanaf 2015. Verder is er in 2014 een korting van 0,8% op de intramurale zorg en verpleging. Deze loopt op tot 1,25% in 2017.

In 2015 start de extramuralisering van VG3. Daarnaast wordt in 2015 de extramurale zorg overgeheveld naar de Wmo, de Zvw en de jeugdwet, met alle kortingen uit tabel 1. In 2016 start de extramuralisering van de ZZPs LG 1 en 3 en ZG aud 1 en vis 1.

FACTSHEET

december 2013

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
AWBZ 1 januari (excl. PGB)	6.850	7.021	7.197	7.219	7.303	5.273	5.310
Vervoer			-113				
Instroom VG 1,2			-11	-23	-24	-24	-25
Extramuraal VG 1,2			11	23			
Korting contracteerruimte				-87			
Overheveling begeleiding, dagbesteding en vervoer					-872		
overheveling persoonlijke verzorging					-351		
Overheveling verpleging					-65		
Instroom VG3					-15	-31	-32
Overheveling LVG					-312		
Overheveling overig jeugd					-237		
Overheveling behandeling					-243		
Instroom LG 1 en 3, ZG 1						-5	-11
Korting care				-46	-11		-14
Korting kern AWBZ							-261
Beperking groeiruimte Huisvesting/verblijfs-component			-6	-13	-19	-29	-29
AWBZ 31 december	6.850	7.021	7.077	7.073	5.144	5.180	4.889
Wmo					738	802	872
Jeugdzorg					733	708	688
ZvW					235	241	244
Extramurale behandeling					80	82	80
Totaal budget door maatregelen	6.850	7.021	7.077	7.073	6.931	7.013	6.773
Budget zonder korting	6.850	7.021	7.084	7.225	7.370	7.554	7.743
Korting			6	153	439	541	970
Korting vervoer			113				

Tabel 3. Verloop van het AWBZ budget voor gehandicaptenzorg (in € mln)

FACTSHEET

december 2013

In het middelste deel van de tabel is zichtbaar hoe de budgetten per domein zich ontwikkelen. Extramurale behandeling (VG voor volwassenen, LG en ZG) is apart aangegeven omdat dit eerst nog als subsidieregeling onder de Wlz blijft.

Helemaal onderaan in de tabel wordt het resterende budget gerelateerd aan het AWBZ budget zoals dat zich zonder de maatregelen van dit kabinet zou ontwikkelen (met de groeipercentages uit tabel 1). Hieruit volgt de bij figuur 1 genoemde korting van zo'n € 970 miljoen in 2017.

Meer informatie

Mevrouw B. (Bianca) Roos

broos@vgn.nl

030-27 39 410

De Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) is de brancheorganisatie die opkomt voor de belangen van aanbieders in de gehandicaptenzorg. De 165 instellingen die bij ons zijn aangesloten, variërend van klein tot groot, bieden zorg en ondersteuning aan mensen met een verstandelijke, lichamelijke en/of zintuiglijke beperking.